

GORAŽDE

Analiza usklađenosti razvojnih strategija sa društveno-ekonomskim razvojnim potrebama poslovnog i civilnog društva

Cilj ove komparativne analize je utvrditi u kojoj su mjeri razvojne strategije grada Tešnja, usklađene sa razvojnim potrebama poslovnog i civilnog društva koje su identifikovane u ovim mjestima tokom terenskog dijela istraživanja.

Analizom je obuhvaćeno 16 od ukupno 17 postojećih ciljeva održivog razvoja, koje je utvrdila Generalna skupština Ujedinjenih nacija (UN) sa ciljem da posluže kao globalne smjernice ka održivom razvoju. Korišteni su slijedeći ciljevi održivog razvoja:

- svijet bez siromaštva;
- svijet bez gladi;
- zdravlje i blagostanje;
- kvalitetno obrazovanje;
- rodna ravnopravnost;
- čista voda i sanitarni uslovi;
- pristupačna energija iz čistih izvora;
- dostojantven rad i ekonomski rast;
- industrija, infrastruktura i inovacije
- smanjenje nejednakosti;
- održivi gradovi i zajednice;
- očuvanje klime;
- očuvanje vodenog svijeta;
- očuvanje života na zemlji;
- mir, pravda i snažne institucije;
- partnerstvom do cilja.

Analizom je utvrđeno da su razvojni strateški dokumenti Goražda usklađeni sa društveno-ekonomskim razvojnim potrebama poslovnog i civilnog društva u deset od ukupno 16 posmatranih ciljeva održivog razvoja. U odnosu na šest ciljeva održivog razvoja je utvrđena djelomična usklađenost, dok je potpuna neusklađenost nije utvrđena ni za jedan cilj održivog razvoja

- Strategija Goražda je usklađena sa slijedećim ciljevima održivog razvoja: Svijet bez siromaštva, Svijet bez gladi, Rodna ravnopravnost, Čista voda i sanitarni uslovi, Pristupačna energija iz čistih izvora, Dostojanstven rad i ekonomski rast, Smanjenje nejednakosti, Održivi gradovi i zajednice, Očuvanje života na zemlji, Partnerstvom do ciljeva.
- U odnosu na šest ciljeva održivog razvoja utvrđena je djelomična usklađenost sa identifikovanim potrebama lokalne zajednice i to kod ciljeva: Zdravlje i blagostanje, Kvalitetno obrazovanje, Industrija, inovacije i infrastruktura, Očuvanje klime, Očuvanje vodenog svijeta, Mir, pravda i snažne institucije.
- Pohvalno je reći da ne postoji ni u jednom od ciljeva održivog razvoja u odnosu na potrebe stanovništva potpuna neusklađenost.

Radi se o jednoj strategiji koja ima veoma inkluzivan i intersekcionalan pristup gdje su glavni fokusi na obezbjeđenje ostanka mladih ljudi, unapređenje javne usluge i poboljšanja socijalne uključenosti i unapređenje uslova života i rada u urbanom i ruralnom području. Kroz to su provučeni svi ostali podciljevi, programi, mjere i aktivnosti kojim se doprinosi rješavanju pitanja, problema i potreba zajednice. Unatoč vladajućoj negativnoj socijalnoj atmosferi za ovu strategiju se može reći da je dobro sačinjena i da je potrebna njena konstantna i kontinuirana implementacija uz stalni monitoring što se učinilo i što se treba učiniti. Sve ono što nedostaje u strategiji je dopunjeno dodatnim dokumentima koji su pristupačni od Akcionog plana za borbu protiv korupcije, Gender plana za BPK, do Strategije razvoja omladinske politike.

U narednoj tabeli je uporedni prikaz potreba lokalne zajednice utvrđene tokom terenskog istraživanja, potreba koje je utvrdila lokalna vlast grada Goražda u svojim strateškim dokumentima, te stepen njihove međusobne usklađenosti u oblastima relevantnim za UN ciljevima održivog razvoja.

Ciljevi održivog razvoja	Razvojne potrebe identifikovane terenskim istraživanja.	Razvojne potrebe navedene u strateškim dokumentima	Mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima	Procjena stepena usklađenosti razvojnih strategija
Svijet bez siromaštva	- povećati stepen zapošljavanja - poboljšati status osoba 3. uzrasne	- podrška razvoju MSP - razvoj postojećih preduzeća	- Izgrađeni kapaciteti JLS za bavljenje lokalnim ekonomskim razvojem	- usklađeno

	<p>dobi, mladih ljudi i žena</p> <ul style="list-style-type: none"> - privatno-javno partnerstvo u cilju smanjenja siromaštva - implementirati strategiju 	<ul style="list-style-type: none"> - razvoj privrede, poljoprivrede - razvoj turizma - razvoj postojećih kapaciteta - podrška mladima - dokvalifikacije, prekvalifikacije i doživotno obrazovanje - privatno-javne i nvo inicijative - 	<ul style="list-style-type: none"> - Formiranje projektne baze u okviru Jedinice za upravljanje razvojem (u skladu sa Strategijom) - povećanje proizvodnje voća - povećanje proizvodnje mlijeka i mliječnih proizvoda - Program poticaja zapošljavanju, samozapošljavanju i dokvalifikaciji ruralnog stanovništva - Obezbeđivanje pomoći u novcu,aturi i dr. oblicama materijalne podrške za lica koja se nalaze u stanju socijalne potrebe - Podrška unaprjeđenju postojećih i razvoju vaninstitucionalnih usluga za osjetljive grupe pruženih od strane udruženja - podrška licima 3. uzrasne dobi u njezi 	
Svijet bez gladi	<ul style="list-style-type: none"> - otvoriti javnu kuhinju - povećati plate; povećati stepen zaposlenosti; razvijati poljoprivredu; razvijati turizam 	<ul style="list-style-type: none"> - Uspostavljanje novih i unaprjeđenje postojećih mjera i usluga socijalne zaštite za osjetljive društvene grupe 	<ul style="list-style-type: none"> - Obezbeđivanje pomoći u novcu,aturi i dr. oblicama materijalne podrške za lica koja se nalaze u stanju socijalne potrebe - Podrška uspostavljanju održive usluge pomoći u kući za stara lica u urbanom i ruralnom području - Podrška unaprjeđenju postojećih i razvoju vaninstitucionalnih usluga za osjetljive grupe pruženih od strane udruženja - Jačanje kapaciteta udruženja za potrebe uspostavljanja koncepta socijalnog poduzetništva - Podrška projektima udruženja koji za cilj imaju podizanje svijesti i senzibiliziranje javnosti o nasilju, traumati i posljedicama na pojedince, porodicu i društvo sa ciljem kreiranja adekvatne 	- usklađeno

			<p>društvene podrške i prevencije</p> <ul style="list-style-type: none"> - razvoj MSP-a - podrška postojećim preduzećima - podrška poljoprivrednom sketoru - podrška razvoju turističkom sektoru 	
Zdravlje i blagostanje	<ul style="list-style-type: none"> -poboljšati infrastrukturu objekata zdravstvenih institucija - ukloniti arhitektonske barijere za osobe sa invaliditetom - nabaviti novu opremu - digitalizirati informacije od značaja - promocija zdravlja i prevencija bolesti – fizičkog i psihičkog - promocija naučnog istraživanja u oblasti zdravstva za radi unapređenja tog sektora - 	<ul style="list-style-type: none"> - infrastrukturne potrebe - nabavke opreme - unapređenje usluga; -Osnaživanje i unaprjeđenje nivoa socijalne sigurnosti i zdravstvene zaštite građana 	<ul style="list-style-type: none"> - Obezbjedenje adekvatnih uslova za rad udruženja koja zastupaju interese osoba u socijalnim rizicima - Rekonstrukcija prostornih kapaciteta specijalističkih službi u Domu zdravlja i nabavka opreme - nabavka sanitetskog vozila - obezbijediti pristupačnost javnim objektima 	- djelimično usklađeno
Kvalitetno obrazovanje	<ul style="list-style-type: none"> - poboljšati infrastrukturu - nabavka ove opreme za rad u skladu sa društvenim trendovima - poboljšati znanja i kapacitete ljudskih resursa tako da se ne čeka pomoć od drugih već da se poduzimaju radnje koje su u njihovom djelokrugu rada - poboljšati atmosferu među djecom i mladima – vratiti vjeru u obrazovni sistem 	<ul style="list-style-type: none"> - fokus na infrastrukturu i nabavku opreme - praktična nastava - prekvalifikacija - doživotno obrazovanje 	<ul style="list-style-type: none"> - Izgradnja i opremanje novog objekta PU Sunce u urbanom području kapaciteta novih 40 Mjesta - Izgradnja novog objekta PU Sunce u Vitkovićima kapaciteta 40 mjesta - Opremanje trpezarije sa savremenim namještajem u postojećem objektu JU „Sunce“ - Podizanje svijesti stanovništva o značaju doživotnog obrazovanja - razvoj kulturne djelatnosti 	- djelimično usklađeno

	<ul style="list-style-type: none"> - program praktične nastave za srednjoškolce - adaptacija kurikuluma u odnosu na potrebe tržišta rada - afirmisanje djece i mladih za rad u Goraždu (društveni aktivizam) - poboljšati kritičko mišljenje djece i mladih - uvezati se sa privatnim sektorom za kreiranje sistema praktične nastave 			
Rodna ravnopravnost	<ul style="list-style-type: none"> - programi zapošljavanja žena - programi antidiskriminacije - promocija mentalnog zdravlja i zaštite - programi prevencije seksualnog nasilja i općenito nasilja nad ženama - inkluzija žena u političke strukture i na pozicije moći - promocija znanja o rodnim pravima te sistema podrške i zaštite žena 	<ul style="list-style-type: none"> - povećati broj MSP - poticaji za razvoj poljoprivrede - Ministarstva i javna tijela udruženo prate stanje po pitanju rodne ravnopravnosti - unapređenje rodne ravnopravnosti u Goraždu i BPK - saradnja na polju osiguranja rodne ravnopravnosti - uključenost civilnog društva 	<ul style="list-style-type: none"> - unapređenje kapaciteta koordinacionog tima - sprovedba sektorskih analiza - uključene obrazovnog sektora za promicanje rodne ravnopravnosti - analize stanja zaposlenosti/nezaposlenosti žena - programi zapošljavanja žena - promocija koncepta doživotnog obrazovanja - Podrška projektima udruženja koji za cilj imaju podizanje svijesti i senzibiliziranje javnosti o nasilju, traumi i posljedicama na pojedince, porodicu i društvo sa ciljem kreiranja adekvatne društvene podrške i prevencije 	- usklađeno
Čista voda i sanitarni uslovi	<ul style="list-style-type: none"> - rekonstrukcije vodnih i kanizacionih sistema - ukidanje privatnih septičkih jama - ukinuti gradnju hidrocentrala - očuvanje podzemnih voda 	<ul style="list-style-type: none"> - fokus na rekonstrukciju i izgradnju mreža vodosnadbijevanja - fokus na rekonstrukciju kanizacionih mreža - fokus na uspostavu regionalne deponije 	<ul style="list-style-type: none"> - Izrada Studije za otkrivanje gubitaka i Plana sanacije sekundarne vodovodne mreže - Nabavka kompletne opreme za komunalno preduzeće za otkrivanje gubitaka u vodovodnim sistemima i implementacija projekta smanjenja gubitaka u mreže - Zamjena dotrajalih cijevi i sanacija 	- usklađeno

		- zatvaranje dvije gradske deponije	dotrajalih objekata u vodovodnim sistemima - Analiza stanja postojećih septičkih jama i izrada općinskog plana za podršku fizičkim licima za rekonstrukciju septičkih jama - izgradnja kolektora vode	
Pristupačna energija iz čistih izvora	- izgraditi solarnu elektranu - fokusirati se na čista goriva i tehnologiju	- fokus na energetskej efikasnosti -	- poboljšanje EE u 8 javnih objekata - EE javna ravjeta - edukacija i promocija EE	- usklađeno
Dostojantven rad i ekonomski rast	- razvoj poljoprivrednog i seoskog turizma - programi prekvalifikacije i dookvalifikacije - razvoj poljoprivrede - ruralizacija i omogućavanje života na ruralnom području	- fokus na razvoj MSP i obrta - fokus na obrazovanja – kvalifikacije i dokvalifikacije - razvoj infrastrukturnih kapaciteta - rješavanje infrastrukturnih pitanja i problema za radi	- jačanje privrede općenito - jačanje poljoprivrede, subvencije za isto, deminiranje ruralnih područja - jačanje industrije sa potencijalom za veći razvoj	- usklađeno
Industrija, inovacije i infrastruktura	- pomoć i subvencije za razvoj industrije - administrativne olakšice za djelovanje industrijskih postrojenja - program podrške osnivanju preduzeća - programi i podrške za osnivanje prerađivačke industrije – lokalizacija - fokusirati se na stvaranje gotovih proizvoda, na kvalitet a ne kvantitet - razvoj turističke djelatnosti	- obezbijediti uslove za privlačenje investicija - uslovi za osnivanje i razvoj MSP i obrta - stvoriti uslove za razvoj poljoprivrede	-izgrađeni kapaciteti JLS za bavljenjem lokalnim ekonomskim razvojem - unapređenje sistema usluga za privatni sektor i investitore - unapređenje javnog-privatnog partnerskog dijaloga - jačanje privrednih sektora sa potencijalom za razvoj - podrška postojećim i novim MSP - obezbijeđena infrastruktura za razvoj privrede - unapređenje primarne poljoprivredne proizvodnje -razvoj kapaciteta za razvoj kulturno-turističke ponude – infrastruktorno i sadržajno	- djelimično usklađeno
Smanjenje nejednakosti	- programi podrške licima treće uzrasne dobi	- podrška razvoju novim i postojećim MSP	- projekti za razvoj poduzetništva, samozapošljavanje,	- usklađeno

	<ul style="list-style-type: none"> - programi podrške osobama sa invaliditetom - programi podrške mladima i ženama - javno – nvo partnerstvo za svrhe razvoja nvo sektora koji potpomaže smanjenje nejednakosti - omogućiti pristupačnim informacije za studije o nejednakosti, - kreirati studije i metode rješavanja pitanja nejednakosti 	<ul style="list-style-type: none"> - obezbijedena infrastruktura za rast privrede - 	<ul style="list-style-type: none"> zapošljavanje, dokvalifikacije i prekvalifikacije - Osnaživanje i unaprjeđenje nivoa socijalne sigurnosti i zdravstvene zaštite građana - Obezbijedena pristupačnost javnim Objektima - Uspostavljanje novih i unaprjeđenje postojećih mjera i usluga socijalne zaštite za osjetljive društvene grupe - Obezbijedivanje pomoći u novcu, naturi i dr. oblicama materijalne podrške za lica koja se nalaze u stanju socijalne potrebe - Podrška uspostavljanju održive usluge pomoći u kući za stara lica u urbanom i ruralnom području - Podrška unaprjeđenju postojećih i razvoju vaninstitucionalnih usluga za osjetljive grupe pruženih od strane udruženja - Jačanje kapaciteta udruženja za potrebe uspostavljanja koncepta socijalnog poduzetništva 	
Održivi gradovi i zajednice	<ul style="list-style-type: none"> - jačanje i promocija privatnog – javnog - nvo partnerstva - program poticaja za reciklažu i za uspostavu preduzeća koja će se baviti sistematskim rješavanjem pitanja otpada 	<ul style="list-style-type: none"> - unapređenje EE - sprovedba saradnje i partnerstava j-p-nvo 	<ul style="list-style-type: none"> - unapređenje sistema toplifikacije grada - povećanje EE 8 javnih objekata - promocija znanja o EE - studija o EE javnoj rasvjeti - saniranje pitanja i problema otpada - razvoj MSP 	- usklađeno
Očuvanje klime	<ul style="list-style-type: none"> - smanjiti gradnju hidrocentrala, ukinuti postojeće - implementirati projekat toplifikacije - promovisati značaj očuvanja 	<ul style="list-style-type: none"> - povećanje korištenje obnovljivih izvora energije od strane ji - adekvatno upravljanje otpadom, 	<ul style="list-style-type: none"> - izgradnja solarnih elektrana 	- djelimično usklađeno

	okoliša i uticaj klimatskih promjena na isti	smanjenje stepena zagađivanja		
Očuvanje vodenog svijeta	<ul style="list-style-type: none"> - realizirati program kažnjavanja zagađenja rijeka i riječnih tokova - očistiti riječne tokove - sanirati kanalizacione sisteme - centralizirati upravljanje vodom ili kroz sistem medijacije - sprovesti program zajedničkog očuvanja vode koja se nalazi u Goraždu - sistematizirati proces vodonavodnjavanja - ukidati septičke jame - izgraditi postrojenje za tretiranje otpadnih voda - zaštititi čistu vodu - napraviti kolektor za vodu 	<ul style="list-style-type: none"> - poboljšanje sistema prikupljanja i tretmana oborinskih i otpadnih voda 	<ul style="list-style-type: none"> - izgradnja kolektora oborinskih voda - povezivanje vodovoda sa Fabrikom vode - projekti vodosnadbijevanja dijelova općine - izrada projektne dokumentacije za kolektor 	- djelimično usklađeno
Očuvanje života na zemlji	<ul style="list-style-type: none"> - uspostaviti regionalnu sanitarnu deponiju - izvršiti rekultivaciju postojećih nesanitarnih deponija - mjere prevencije nekontrolisane sječe drveća i bespravne gradnje - deminiranje 	<ul style="list-style-type: none"> - unapređenje sistema upravljanja otpadom - 	<ul style="list-style-type: none"> - izrada plana upravljanja otpadom - nabavka specijalizovanih vozila za selektivno prikupljanje otpada - sanacija i rekultivacija i zatvaranje gradske deponije Šišeta - sanacija i rekultivacija deponije Haldište - saniranje nelegalnih deponija - deminiranje - obezbjeđivanje svih potrebnih dozvola za izgradnju regionalne deponije - sanacija klizišta 	- usklađeno
Mir, pravda i snažne institucije	<ul style="list-style-type: none"> - sprovesti programe za borbu protiv korupcije - program prevencije i ranog 	<ul style="list-style-type: none"> - stvarati povoljnije uslove za život građana 	<ul style="list-style-type: none"> - tim u borbi protiv korupcije; akcioni plan za borbu protiv korupcije 	- djelimično usklađeno

	<p>prepoznavanja suicidalnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - program prevencije i ranog prepoznavanja i reagovanje na homocidnost - saradnja javnih institucija sa medijima - programi sprečavanja nasilja nad ženama - uvezivanje javnih i privatnih institucija za osiguranja mira i pravde 	<ul style="list-style-type: none"> - osigurati visok stepen sigurnosti građana 		
Partnerstvom do ciljeva	<ul style="list-style-type: none"> - realizirati međuopćinsku i međuvladinu saradnju za radi ostvarenja strateških ciljeva nad kojim postoji više nadležnosti - potaknuti saradnju j-p-nvo za radi ostvarenja zajedničkih razvojnih ciljeva - realizirati praktičnu nastavu u saradnji sa privatnim sektorom 	<ul style="list-style-type: none"> - fokusiranost na međuopćinsku saradnju - unapređenje javno-privatno partnerstvo kroz procese dijaloga 	<ul style="list-style-type: none"> - uspostava institucionalnog okvira za vođenje javno-privatnog dijaloga - ciklus treninga za jačanje kapaciteta zaposlenih koji se bave JP partnerstvom - održavanje kvartalnih sastanaka privrednog savjeta - ispitivanje mišljenja i potreba privatnog sektora na godišnjem nivou 	<ul style="list-style-type: none"> - usklađeno